

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski (przewodniczący)

SSN Bohdan Bieniek (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania J.T.

przeciwko Wojskowemu Biuru Emerytalnemu w [...]

o prawo do wojskowej renty inwalidzkiej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 grudnia 2017 r.,

zażalenia ubezpieczonego na wyrok Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 22 marca 2017 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 marca 2015 r. Sąd Apelacyjny w [...] po rozpoznaniu:

- apelacji J.T. od wyroku Sądu Okręgowego w [...] z dnia 18 grudnia 2015 r.,
sygn. akt III AUa .../16;

- apelacji J.T. oraz Wojskowego Biura Emerytalnego w [...] od wyroku
uzupełniającego Sądu Okręgowego w [...] z dnia 6 kwietnia 2016 r., sygn. akt III
AUa17;

- zażalenia J.T. od postanowienia Sądu Okręgowego w [...] z dnia 6 kwietnia
2016 r. (pkt II wyroku), sygn. akt III AUz .../17

orzekł w następujący sposób:

I. odrzucił apelację J.T. od wyroku Sądu Okręgowego w [...] z dnia 18

grudnia 2015 r.;

II. odrzucił apelację J.T. od wyroku uzupełniającego Sądu Okręgowego w [...] z dnia 6 kwietnia 2016 r.;

III. uchylił zaskarżony wyrok z dnia 6 kwietnia 2016 r. w punkcie I oraz zniósł postępowanie w zakresie dotyczącym tego wyroku i przekazał wniosek J.T. z dnia 12 stycznia 2016 r. o ustalenie, że jego inwalidztwo powstało wskutek wypadku pozostającego w związku ze służbą wojskową lub chorobą powstałą w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby wojskowej, z tytułu których przysługują świadczenia odszkodowawcze i zwiększenia wskutek tego wysokości renty inwalidzkiej do rozpoznania Wojskowemu Biuru Emerytalnemu w [...];

IV. oddalił zażalenie J.T. na postanowienie zawarte w punkcie II wyroku Sądu Okręgowego z dnia 6 kwietnia 2016 r.;

V. odstąpił od obciążania wnioskodawcy kosztami zastępstwa procesowego wojskowego organu rentowego za drugą instancję.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia. Decyzją z dnia 22 września 2011 r., nr EWU-9052-1 Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w [...] stwierdził brak prawa wnioskodawcy J.T. do wojskowej renty inwalidzkiej, bowiem Rejonowa Wojskowa Komisja Lekarska w [...] oraz Terenowa Wojskowa Komisja Lekarska w [...], stwierdziły, że schorzenia występujące u wnioskodawcy nie pozostają w związku z jego służbą wojskową i nie powodują u wnioskodawcy inwalidztwa w związku z pełnioną służbą wojskową.

Wyrokiem z dnia 26 października 2012 r. Sąd Okręgowy w [...] oddalił odwołanie J.T. oraz zasądził od wnioskodawcy na rzecz WBE w [...] kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Na skutek apelacji J.T. Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 25 września 2013 r. uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w [...]. W ocenie Sądu Apelacyjnego, wyrok Sądu I instancji zapadł przy nierozpoznaniu w części istoty sprawy, gdyż przeprowadzone opinie biegłych nakierowane były na ocenę niezdolności do pracy wnioskodawcy, podczas gdy istota postępowania sprowadzała się do oceny jego niezdolności do służby i ustalenia inwalidztwa, a przeprowadzone postępowanie nie dawało wystarczających podstaw do wykluczenia inwalidztwa III grupy u wnioskodawcy.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy w [...] wyrokiem z dnia 18 grudnia 2015 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał J.T. prawo do stałej wojskowej renty inwalidzkiej II grupy od 1 stycznia 2011 r. w związku ze służbą wojskową oraz zasądził od Wojskowego Biura Emerytalnego w [...] na rzecz wnioskodawcy J.T. kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił, że decyzją z dnia 1 marca 2010 r. Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w [...] przyznał wnioskodawcy J.T. emeryturę wojskową od dnia 1 lutego 2010 r. W dniu 2 stycznia 2011 r. ubezpieczony złożył wniosek o skierowanie go na wojskową komisję lekarską. Terenowa Wojskowa Komisja Lekarska w [...] uznała, że wnioskodawca jest zdolny do zawodowej służby wojskowej i nie zalicza go do żadnej z grup inwalidztwa ani z ogólnego stanu zdrowia, ani w związku ze służbą wojskową, ani w związku ze służbą wojskową wskutek wypadku/choroby, z tytułu których przysługują świadczenia odszkodowawcze.

Sąd Okręgowy ustalił, iż wnioskodawca pełnił służbę wojskową jako żołnierz zawodowy w latach 1978-2010. Był między innymi na kilku misjach pokojowych na Bliskim Wschodzie i służył jako saper. Wnioskodawca korzystał przede wszystkim z konsultacji lekarzy specjalistów z zakresu: psychiatrii, neurologii, endokrynologii, chirurgii ogólnej i onkologicznej. Następnie Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe, dopuszczając dowody z opinii biegłych lekarzy, gdyż istota niniejszego sporu sprowadzała się do rozstrzygnięcia, czy J.T. - przez wiele lat żołnierz zawodowy - stał się osobą niezdolną do służby wojskowej, to jest inwalidą wskutek stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu - jednej z trzech grup inwalidztwa żołnierzy całkowicie niezdolnych do służby i czy służy mu w związku z tym prawo do wojskowej renty inwalidzkiej regulowanej w przepisach art. 19 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 330). Mając na uwadze przede wszystkim opinie kardiologiczne, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do stałej wojskowej renty inwalidzkiej II grupy w związku ze służbą wojskową.

Przed wniesieniem apelacji od powyższego wyroku Sądu Okręgowego, wnioskodawca w dniu 12 stycznia 2016 r. wniósł o uzupełnienie przedmiotowego

wyroku, przez sprecyzowanie, że inwalidztwo powstało wskutek wypadku pozostającego w związku ze służbą lub wskutek choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami bądź warunkami tej służby, z tytułu których przysługują świadczenia odszkodowawcze, powodując tym samym zwiększenie o 10% podstawy wymiaru świadczenia inwalidom, których inwalidztwo ma związek ze służbą wojskową, (art. 22 ust. 2 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin); nadto domagał się przyznania prawa do odsetek ustawowych od dnia 3 listopada 2011 r. (data wysłania wniosku do WBE w [...]) do dnia zapłaty.

W odpowiedzi na ten wniosek pozwany wniósł o przekazanie powyższych żądań do rozpoznania wojskowemu organowi rentowemu.

Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 18 stycznia 2016 r. uzupełnił postępowanie, dopuszczając dowód z opinii biegłego z zakresu psychiatrii, a następnie opierając się na przedmiotowej opinii w dniu 6 kwietnia 2016 r. wydał wyrok uzupełniający z dnia 18 grudnia 2015 r. i w punkcie I przyznał J.T. prawo do stałej wojskowej renty inwalidzkiej II grupy od 1 stycznia 2011 r. w związku ze służbą wojskową z powodu chorób powstałych w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby. W tym samym wyroku zawarł postanowienie przekazujące żądanie zasądzenia odsetek Wojskowemu Biuru Emerytalnemu w [...].

Wojskowy organ rentowy zaskarżył powyższy wyrok uzupełniający apelacją, w części dotyczącej pkt I, wskazując na naruszenie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c., przez rozpoznanie nowego żądania odwołującego się, zawartego w pkt 1 jego wniosku z dnia 28 grudnia 2015 r. (o uzupełnienie wyroku), dotychczas nierozpoznanego przez stronę pozwaną, zamiast przekazania go do rozpoznania organowi rentowemu.

Natomiast wnioskodawca zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w [...] z dnia 18 grudnia 2015 r. oraz wyrok uzupełniający tego Sądu z dnia 6 kwietnia 2016 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, apelacja J.T. od wyroku Sądu Okręgowego w [...] z dnia 18 grudnia 2015 r. podlega odrzuceniu z mocy art. 373 k.p.c. w zw. z art. 370 k.p.c. i art. 367 § 1 k.p.c. Konieczną przesłanką wniesienia apelacji od wyroku sądu I instancji - jest w świetle art. 367 § 1 k.p.c. istnienie tzw. substratu

zaskarżenia, do którego odnosi się wniesiony środek zaskarżenia. Jedynie bowiem istniejący wyrok może tworzyć substrat zaskarżenia umożliwiający sądowi II instancji dokonanie oceny trafności rozstrzygnięcia. W sprawach z zakresu ubezpieczeń przyjmuje się powszechnie, że zakres rozpoznania i orzeczenia (przedmiot sporu) wyznaczony jest w pierwszej kolejności przedmiotem decyzji organu rentowego zaskarżonej do sądu ubezpieczeń społecznych, a w drugim rzędzie determinowany jest zakresem odwołania od tejże decyzji (por. K. Antonow, A. Jabłoński, B. Suchacki, J. Witkowski: k.p.c. - postępowanie odrębne w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - Komentarz, Warszawa 2014, s. 400). Skoro skarżący zamierzał poddać kontroli wyżej wspomniany wyrok w zakresie braku podwyższenia podstawy wymiaru renty inwalidzkiej o 10%, na podstawie art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz pominięcia przyznania odsetek za opóźnienie od świadczenia rentowego, to żadne z tych roszczeń nie było przedmiotem postępowania w sprawie, nie orzekał o nich bowiem ani wojskowy organ emerytalny, ani Sąd Okręgowy w wyroku z dnia 18 grudnia 2015 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, odrzuceniu podlega także apelacja J.T. od wyroku uzupełniającego Sądu Okręgowego w [...] z dnia 6 kwietnia 2016 r. *De facto*, są to te same podstawy, które przyczyniły się do odrzucenia apelacji od wyroku tego Sądu z dnia 18 grudnia 2015 r. Wnioskodawca nie skarży rozstrzygnięcia istniejącego, tylko to czego Sąd w wyroku tym nie zawarł, to jest nie orzekł o zwiększeniu renty o 10% podstawy wymiaru oraz o powiązaniu inwalidztwa ze świadczeniami odszkodowawczymi.

Natomiast zasadna okazała się, zdaniem Sądu Apelacyjnego, apelacja wojskowego organu rentowego, bowiem w istocie materia rozstrzygnięta przez Sąd Okręgowy, wyrokiem uzupełniającym, nie była przedmiotem postępowania przed wojskowym organem rentowym oraz przedmiotem decyzji tego organu, co musi oznaczać, że Sąd Okręgowy nie był uprawniony do rozstrzygania o tym żądaniu, które zostało w istocie zgłoszone w piśmie z dnia 12 stycznia 2016 r. (k. 445).

Specyfika postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych polega na tym, iż postępowanie to ma charakter hybrydowy, w którym sąd pełni funkcje kontrolne nie tyle w stosunku do procedowania organu prowadzącego

postępowanie, ile co do merytorycznej prawidłowości i legalności zaskarżonej decyzji. Oznacza to, że Sąd Okręgowy nie jest uprawniony do samodzielnego rozstrzygnięcia o czymś, czego uprzednio nie rozstrzygnął decyzją organ rentowy. Wyjątkiem w tym zakresie jest tylko sytuacja bezczynności organu, który mimo zgłoszenia mu wyraźnego żądania nie wydał w jego przedmiocie w ustawowym terminie decyzji (art. 477⁹ § 4 k.p.c.). Resumując, Sąd Okręgowy winien żądanie wnioskodawcy z dnia 12 stycznia 2016 r. przekazać do organu rentowego (art. 477¹⁰ § 2 k.p.c.). Pominięcie tej regulacji prowadzi do naruszenia art. 321 § 1 k.p.c. oraz art. 379 pkt 1 k.p.c. W tej sytuacji zaskarżony wyrok na zasadzie art. 386 § 2 k.p.c. w związku z art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. podlegał uchyleniu.

Powyższy wyrok został zaskarżony w części (pkt I, II i III) zażaleniem przez pełnomocnika pozwanego. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie:

- art. 373 k.p.c. w związku z art. 370 k.p.c. i art. 367 § 1 k.p.c., przez odrzucenie apelacji J.T. od wyroków Sądu Okręgowego w [...] z dnia 18 grudnia 2015 r. i z dnia 6 kwietnia 2016 r., mimo braku podstaw ku temu;

- art. 477¹⁰ § 2 k.p.c., przez uznanie, że J.T. złożył w toku postępowania nowe żądanie, które powinno zostać przekazane organowi rentowemu do rozpoznania, podczas gdy J.T. nie składał nowego żądania, zaś kwestią związku inwalidztwa z chorobą powstałą w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami tej służby, z tytułu których przysługują świadczenia odszkodowawcze i zwiększenia wskutek tego wysokości renty inwalidzkiej o 10% zajmował się już organ rentowy na etapie postępowania orzeczniczego i wydawania decyzji.

Mając na uwadze powyższe, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne. Już na wstępie należy wskazać na charakter złożonego zażalenia, które w swej podstawie odwołuje się do art. 394¹ § 1¹ k.p.c. w zakresie uchylającym wyrok Sądu Okręgowego w [...] (wyrok uzupełniający) z dnia 6 kwietnia 2016 r. w pkt I oraz do podstawy z art. 394¹ § 2 k.p.c. w zakresie

związanym z odrzuceniem apelacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego w [...] z dnia 18 grudnia 2015 r. i z dnia 6 kwietnia 2016 r.

Odrębne podstawy prawne mają jednak wspólny mianownik. Jest nim ukształtowany przedmiot sporu, którego ramy wyznacza treść decyzji organu rentowego. Wstępnie należy zauważyć, że sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych, są sprawami cywilnymi w ujęciu formalnym (art. 1 k.p.c.), a postępowanie sądowe w tych sprawach ma charakter odwoławczy, gdyż inicjowane jest wniesieniem odwołania od decyzji organu rentowego, pełniącego jedynie rolę pozwu podlegającego regułom zwykłego postępowania procesowego. Przedmiotem postępowania w sprawach o świadczenia z ubezpieczeń społecznych jest zatem co do zasady kontrola decyzji organu rentowego według stanu rzeczy z chwili jej wydania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 1998 r., II UK 105/98, OSNAPiUS 1999 nr 16, poz. 529 oraz z dnia 26 września 2005 r., II UZ 52/05, OSNP 2006 nr 15-16, poz. 254). Przeniesienie sprawy na drogę sądową przez wniesienie odwołania od decyzji organu rentowego ogranicza się do okoliczności uwzględnionych w decyzji, a między stronami spornych; poza tymi okolicznościami spór sądowy nie może zaistnieć (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNAPiUS 2000 nr 15, poz. 601 oraz z dnia 25 maja 1999 r., II UKN 622/99, OSNAPiUS 2000 nr 15, poz. 591). Przed sądem ubezpieczony może żądać jedynie korekty stanowiska zajętego przez organ rentowy i wykazywać swoją rację, odnosząc się do przedmiotu sporu objętego zaskarżoną decyzją, natomiast nie może żądać czegoś, o czym organ rentowy nie decydował. Z tego względu odwołanie wnoszone od decyzji organu ubezpieczeń społecznych nie ma charakteru samodzielnego żądania, a jeżeli takie zostanie zgłoszone, sąd nie może go rozpoznać, lecz zobowiązany jest postąpić zgodnie z art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2010 r., II UK 84/10, LEX nr 661518). Zatem kontrolna rola sądu musi korespondować z zakresem rozstrzygnięcia dokonanego w decyzji administracyjnej, bowiem zgodnie z systemem orzekania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w postępowaniu wywołanym odwołaniem do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych sąd rozstrzyga o prawidłowości zaskarżonej decyzji (art. 477¹⁴ § 2 i art. 477^{14a} k.p.c.) w granicach jej treści i przedmiotu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia

23 kwietnia 2010 r., II UK 309/09, LEX nr 604210).

W rozpoznawanej sprawie przedmiotem zaskarżonej decyzji organu rentowego była wyłącznie kwestia wynikająca z decyzji wojskowego organu emerytalnego z dnia 22 września 2011 r. Przedmiotowym rozstrzygnięciem odmówiono wnioskodawcy prawa do wojskowej renty inwalidzkiej. Postępowanie w tej sprawie zostało uruchomione w wyniku wniosku odwołującego z dnia 2 stycznia 2011 r. Wniosek dotyczył skierowania na komisję lekarską w związku z pogarszającym się stanem zdrowia. Tak ogólnie sformułowane żądanie uzasadnia rozpoznanie sprawy w zakresie żądania renty inwalidzkiej z racji stałego albo długotrwałego naruszenia sprawności organizmu. Z treści wniosku nie można odkodować, by żądanie przyznania renty inwalidzkiej było związane z następstwem urazu (czy też choroby) w okresie służby, czy też było następstwem wypadku pozostającego w związku ze służbą albo chorobą powstałą w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby. Idąc dalej, odwołanie wnioskodawcy z dnia 23 października 2011 r. od decyzji odmownej wojskowego organu rentowego opierało się na żądaniu zmiany decyzji w całości przez stwierdzenie stopnia inwalidztwa u odwołującego w związku z pełnioną służbą wojskową. W uzasadnieniu odwołania zwrócono uwagę, że wnioskodawca był żołnierzem zawodowym przez ponad 31 lat. Wstępując do służby był zdrowym mężczyzną, lecz po wielu latach czynnej służby jego stan zdrowia uległ radykalnemu pogorszeniu.

W ten sposób kumulatywnie wniosek i odwołanie wyznaczają ramy postępowania, to jest koncentrują się na problematyce inwalidztwa wskutek stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu w czasie pełnienia służby (art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin. Nie można krystalizować przedmiotu sporu, jak chce tego skarżący, przez odwołanie się do zakresu postępowania w organie rentowym. Sam fakt, że Terenowa Komisja Lekarska w [...] w orzeczeniu z dnia 20 lutego 2011 r. uznała wnioskodawcę za zdolnego do zawodowej służby wojskowej, a dokonując określenia inwalidztwa na podstawie art. 20 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy oraz ich rodzin, stwierdziła, że nie zalicza wnioskodawcy do żadnej z grup inwalidztwa ani z ogólnego stanu zdrowia,

ani w związku ze służbą wojskową, ani w związku ze służbą wojskową powstałego na skutek wypadku/choroby, z tytułu których przysługują świadczenia odszkodowawcze

W każdym wypadku o zakresie działania organu rentowego decyduje wniosek ubezpieczonego o przyznanie stosownego świadczenia, co zostało już wcześniej omówione. Z tego punktu widzenia organ rentowy (Wojskowe Biuro Emerytalne) ma obowiązek weryfikacji, jaki zakres żądania przedstawia mu osoba ubiegająca się o przyznanie prawa. Dopiero wówczas zrealizuje postulat rozpoznania sprawy w postępowaniu przedsądowym. W przeciwnym razie może dojść do bifurkacji między wnioskiem a przebiegiem postępowania i treścią decyzji organu rentowego. Model procedowania składa się z dwóch faz. Pierwsza, oznacza że żądanie ubezpieczonego (jego wniosek do organu rentowego) musi mieć odzwierciedlenie w rozstrzygnięciu (decyzji). Faza druga oznacza, że postępowanie sądowe, wszczęte przez odwołującego obliguje sąd do zachowania koherentnego postępowania z władczym rozstrzygnięciem organu rentowego. Dopiero tego typu reakcja łańcuchowa zmierza do rozwiązania rzeczywistego sporu, z jakim do organu rentowego zgłosił się ubezpieczony. Koreluje z nią zasada działania na wniosek osoby uprawnionej.

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych może dojść do koniunkcji zagadnień spornych. Nie ma przecież zakazu, by ubezpieczony we wniosku podał więcej niż jedno żądanie, związane z różnymi podstawami przyznania, na przykład renty inwalidzkiej z tytułu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, czy też renty z tytułu wypadku pozostającego w związku ze służbą. Przed sądem wnioskodawca może żądać jedynie korekty stanowiska zajętego przez organ rentowy i wykazywać swoją rację, odnosząc się do przedmiotu sporu objętego zaskarżoną decyzją, natomiast nie może żądać czegoś, o czym organ rentowy nie decydował. Z tego względu odwołanie wnoszone od decyzji organu ubezpieczeń społecznych nie ma charakteru samodzielnego żądania, a jeżeli takie zostanie zgłoszone, sąd nie może go rozpoznać, lecz zobowiązany jest postąpić zgodnie z art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. Tylko w jednym przypadku ustawodawca dopuścił odwołanie, mimo braku orzeczenia co do żądania strony, to jest wówczas, gdy organ rentowy nie wydał decyzji w terminie dwóch miesięcy, licząc od dnia

zgłoszenia roszczenia (art. 477⁹ § 4 k.p.c.). Nie można w związku z tym zasadnie twierdzić, że przyznanie jednego świadczenia oznacza *implicite* odmowę innego (wyższego) świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2010 r., II UK 84/10, LEX nr 661518). W sprawie wnioskodawca legitymuje się prawem do emerytury wojskowej, a więc jego ryzyko ubezpieczeniowe zostało zrealizowane. Jeżeli zmierza do podniesienia pułapu tego świadczenia przez zwiększenie podstawy wymiaru w związku z inwalidztwem, to stosowne żądanie (w strefie okoliczności faktycznych - podstawy faktycznej) powinno już znaleźć swoje odzwierciedlenie we wniosku do organu rentowego.

W sprawie nie ma podstaw do negowania rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego przez odwołanie się do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2016 r., III UZP 11/16 (OSNP 2017 nr 7-8, poz. 116), zgodnie z którą ubezpieczonemu przysługuje apelacja w sprawie o jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy, jeśli sąd pierwszej instancji w części zmienił decyzję organu rentowego i nie oddalił odwołania w pozostałym zakresie. Powołany judykat opiera się na założeniu istnienia substratu zaskarżenia, mimo braku oddalenia w części żądania ubezpieczonego, czyli sytuacji, w której doszło do skutecznego zaskarżenia (bo objętego treścią decyzji) rozstrzygnięcia organu rentowego.

W końcu należy pamiętać, że zażalenie w trybie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. zamyka się w płaszczyźnie formalnej (procesowej) kontroli zaskarżonego orzeczenia, a zwłaszcza na przesłankach uchylenia rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji. W ten sposób ukształtowane warunki brzegowe wykluczają ingerencję w merytoryczne stanowiska orzekających Sądów. Zatem w tym postępowaniu kontroli Sądu Najwyższego zostaje poddana wyłącznie przesłanka uchylenia zaskarżonego wyroku. W sytuacji, gdy podstawą kasatoryjnego rozstrzygnięcia były przesłanki określone w art. 386 § 2 k.p.c. w związku z art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. rolą Sądu Najwyższego jest weryfikacja czy sąd drugiej instancji prawidłowo pojmował wskazane w tym przepisie przyczyny uzasadniające uchylenie orzeczenia sądu pierwszej instancji i czy jego merytoryczne stanowisko uzasadniało taką ocenę postępowania sądu pierwszej instancji.

Antytetyczne rozumowanie nie znajduje zakotwiczenia w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego, zażalenie bowiem przewidziane w art. 394¹ § 1¹

k.p.c. nie krzyżuje się z uprawnieniem pozwalającym na ingerencję w merytoryczne kompetencje sądu drugiej instancji, jak też nie służy kontroli materialnoprawnej podstawy orzeczenia. Ta przecież stanowi domenę postępowania kasacyjnego i nie może być zastępowana trybem zażaleniowym, który z nią nie konkuruje. Kwestię jednoznacznie wyjaśnia judykatura, a w celu ostatecznej klaryfikacji warto odwołać się do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2012 r., I CZ 136/12 (LEX nr 1265544), czy też z dnia 23 maja 2013 r., IV CZ 50/13 (LEX nr 1365751). W tych warunkach zażalenie w tej mierze nie jest słuszne. Tym samym zasadnie Sąd Apelacyjny odrzucił apelację wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego w [...] z dnia kwietnia 2016 r., skoro przyjął prawidłowe założenie dotyczące zakresu postępowania przed organem rentowym. Także w pozostałej części (odnośnie pkt I) zaskarżonego wyroku nie ma podstaw do ingerencji w substrat rozstrzygnięcia. Odnośnie do apelacji od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 18 grudnia 2015 r., to trzeba mieć na uwadze treść tego rozstrzygnięcia. Jest ono pozytywne w stosunku do skarżącego (realizuje jego żądanie), co uaktywnia zagadnienie substratu zaskarżenia, które *nota bene* szczegółowo wyjaśnił Sąd Apelacyjny w [...] i stąd nie ma obecnie podstaw do jego powielania, skoro zażalenie opiera się na innej optyce, omówionej w pierwszej części rozważań.

Suma powyższych uwag skłania do orzeczenia w myśl art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.

kc